

**Πορίσματα διημερίδας στελεχών
ποιμαντικού έργου των Ιέρων Μητροπόλεων
της Εκκλησίας της Ελλάδος**

Όλοκληρώθηκαν με έπιτυχία οι έργασίες τῶν δύο (Α΄ & Β΄) Φάσεων τῆς Διημερίδος Στελεχῶν Ποιμαντικοῦ Ἔργου Ἱερῶν Μητροπόλεων, πὸ διοργάνωση ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Θείας Λατρείας καὶ Ποιμαντικοῦ Ἔργου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐφιλοξένησε, τὴν μὲν Πρῶτην (Α΄) Φάσιν ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως στὴν αἴθουσα δεξιῶσεων τοῦ DOMOTEL «LES LAZARISTES» ἀπὸ 19 - 20 Νοεμβρίου 2004, τὴν δὲ Δευτέραν (Β΄) τὸ Διορθόδοξον Κέντρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρὰ τῆ Ἱερᾶ Μονῆ Πεντέλης ἀπὸ 22-23 Νοεμβρίου 2004. Ἡ Διημερίς τελοῦσε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κυρίου Χριστοδούλου καὶ συμμετεῖχαν κατὰ μὲν τὴν Πρῶτην Φάσιν πενήτηντα δύο (52) ἐκπρόσωποι ἀπὸ 25 Ἱερᾶς Μητροπόλεις τῆς Κεντρικῆς καὶ Βορείου Ἑλλάδος, κατὰ δὲ τὴν Δευτέραν (Β΄) Φάσιν (44) ἐκπρόσωποι ἀπὸ 29 Ἱερᾶς Μητροπόλεις τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἰονίου καὶ Αἰγαίου Πελάγους.

Συμετεῖχαν ἐπίσης ἑπτὰ (7) εἰσηγηταί, καθηγηταί Πανεπιστημίου, οἱ ὁποῖοι ἀνέπτυξαν τὰ ἐπὶ μέρους θέματα σύμφωνα μὲ τὸ Πρόγραμμα, ὡς καὶ ἄλλοι ἀκαδημαϊκοὶ διδάσκαλοι, εἴκοσι ὀκτώ (28) μεταπτυχιακοὶ φοιτηταί τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων Θεσσαλονίκης καὶ Ἀθηνῶν, καθὼς καὶ ἱκανὸς ἀριθμὸς κληρικῶν ὁμόρων Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Κεντρικὸ θέμα μελέτης τῆς Διημερίδος ἦταν : "Οἱ μετανάστες στὴν ὑπὸ διαμόρφωση πολυπολιτισμικὴ Ἑλληνικὴ Κοινωνία : Μία πρόκληση γιὰ τὴν Ἐκκλησία". Τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἀγιασμοῦ τῆς ἐναρκτήριας συνεδρίας ἐτέλεσε εἰς μὲν τὴν Σταυρούπολιν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας, εἰς δὲ τὸ Διορθόδοξον Κέντρον ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης, οἱ ὁποῖοι καὶ προσεφώνησαν καλωσορίζοντας τοὺς συνέδρους.

Ἀξίζει νὰ ἀναφερθῆ ὅτι παρέστησαν καὶ προσέφεραν λόγους οἰκοδομῆς πρὸς τοὺς κ. κ. Συνέδρους, κατὰ μὲν τὴν Πρῶτην (Α) Φάσιν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας, κ. Θεόκλητος, Συνοδικὸς Σύνδεσμος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμπανίας κ. Παντελεῆμων καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Ἰωήλ, κατὰ δὲ τὴν Δευτέραν (Β) Φάσιν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου κ. Τίτος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντῖνος καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ.

Χαιρετισμοὺς ἀπηύθηναν στὰ μέλη τῆς Διημερίδος οἱ κάτωθι παρόντες ἐπίσημοι προσκεκλημένοι :

α.- Ὁ Ὑφυπουργὸς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γεώργιος Καλός.

β.- Ὁ Βουλευτὴς Θεσσαλονίκης κ. Εὐάγγελος Βενιζέλος.

γ.- Ἐκπρόσωπος τοῦ Νομάρχου Θεσσαλονίκης.

δ.- Ὁ Ἐκπρόσωπος τοῦ Δημάρχου Σταυρουπόλεως κ. Ἀπόστολος Τσαπνίδης.

Χαιρετιστήρια μηνύματα ἀπέστειλαν ἐπίσης ὁ Ὑφυπουργὸς Οἰκονομικῶν κ. Ἀδὰμ Ρεγκούζας, καὶ οἱ βουλευτὲς κ.κ. Στυλιανὸς Παπαθεμελῆς καὶ Ἰωάννης Μαγκριώτης.

Σὲ μῆνυμά του πρὸς τοὺς Συνέδρους ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, τόνισε, μεταξύ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς : « Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει πρὸς τοὺς Ῥωμαίους «**τὴν φιλοξενίαν διώκοντες**» (Ῥωμ.12,13) καὶ πρὸς τοὺς Ἑβραίους «**τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους**» (Ἐβρ.13,2), ἐνῶ στὴν Α΄ πρὸς Τιμόθεον καὶ τὴν πρὸς Τίτον ἀναφέρει ὅτι ὁ ἐπίσκοπος ἐκτός τῶν ἄλλων πρέπει νὰ εἶναι καὶ φιλόξενος (Α΄ Τιμ.3,2· Τιτ.1,8). Καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος στὴν Α΄ Καθολικὴ ἐπιστολὴ του (4,8-9) γράφει «**ἡ ἀγάπη καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν· φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμῶν**».

Τὸ πιστευμα ἐπὶ πλέον τῆς ξενιτείας ἰσχύει ἰδιαίτερος γιὰ κάθε πιστό χριστιανό γιὰ τὸν ὁποῖο «κάθε ξένη

χώρα είναι πατρίδα και κάθε πατρίδα είναι ξένη χώρα» (Επ. προς Διόγνητον), αφού σύμφωνα με τό Άγ. Γρηγόριο τόν Θεολόγο μία είναι ή πραγματική πατρίδα όλων μας ή Άνω Ίερουσαλήμ, τής όποίας είμαστε πολίτες.

Ακόμη περισσότερο οι χριστιανοί πού συνειδητά βιώνουν ότι είναι μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέλη τής Ἐκκλησίας Του, καί ἔχουν ως πρότυπο κοινωνίας ἀγάπης τήν ἀγαπητική σχέση τῶν προσώπων τής Άγ. Τριάδος, ἔχουν γκρεμίσει τούς φραγμούς (ἐθνικῆς καταγωγῆς, κοινωνικῆς τάξης, θρησκευτικῆς πίστεως, φύλου κλπ.) πού τούς χωρίζουν ἀπό τόν πλησίον καί μποροῦν ν' ἀναφωνοῦν μαζί μέ τόν Ἀπόστολο Παῦλο «οὐκ ἐνι Ἰουδαίῳσιν οὐδέ Ἕλλησιν, οὐκ ἐνι δοῦλοσιν οὐδέ ἐλεύθεροσιν, οὐκ ἐνι ἄρσεν καί θήλυ· πάντες γάρ ὑμεῖσιν εἷσιν ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ.3,28 πρβ. καί Κολ.3,11).

Στηριζόμενοι ἐπί πλέον στή διδασκαλία τῶν πατέρων μας «ὅτι ὁ Θεός οὐκ ἔστι μερικὸς Θεός ἀλλά Πατήρ πάντων» (Ι. Χρυσ.) μποροῦμε νά ἀσκήσουμε τή γνήσια καί ἀληθινή ἀγάπη, ἐφαρμόζοντας στήν πράξη τήν πίστη τής ἀρχαίας Ἐκκλησίας ὅτι ή διακονία είναι χάρισμα, προσφορά στόν Θεό καί στόν ἄνθρωπο.

Ὁ μετανάστης λοιπόν χρειάζεται ένα ἔρεισμα, πάνω στό ὅποιο θά στηριχθεῖ γιά νά βρεῖ τή δύναμη ν' ἀντιμετωπίσει μέ ἐπιτυχία ὅλεσ τίς δυσκολίες καί τά προβλήματα πού τόν περιστοιχίζουν. Τό ἔρεισμα αὐτό δέν είναι ἄλλο ἀπό τήν πίστη στό Θεό τόν προστάτη τῶν φτωχῶν καί τῶν ἀδυνάτων.

Τόνισε ἀκόμη ὅτι : «Στή διαμόρφωση τής ποιμαντικῆς τής Ἐκκλησίας μποροῦν νά βοηθήσουν οἱ σύγχρονες ἐπιστήμες τής κοινωνιολογίας, τής ἀνθρωπολογίας καί τής ψυχολογίας, καθὼς καί ή χρήση ἠλεκτρονικοῦ ὑπολογιστή, στατιστικῶν ὑπηρεσιῶν καί κοινωνιολογικῶν ἀναλύσεων».

Κατέληξε δέ ὅτι «ή ποιμαντική τής Ἐκκλησίας πρέπει νά είναι ἀνεπηρέαστη ἀπό προκαταλήψεις καί ἄκριτους νεωτερισμούς, ἀπό στεῖρους συναισθηματισμούς καί ἐγκεφαλικές προσεγγίσεις, ἀπό προσωπικές τοποθετήσεις καί πολιτικές σκοπιμότητες. Ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει ένα ἐσχατολογικό προσανατολισμό καί ή ποιμαντική της πρέπει νά συμβαδίζει σ' αὐτήν τήν κατεύθυνση.

Εὐχομαι λοιπόν σέ ὅλους σας, πού διακονεῖτε στόν εὐαίσθητο αὐτόν τομέα τής Ποιμαντικῆς Μέριμνας τής Ἐκκλησίας μας νά ζεῖτε μέ τή συνείδηση τοῦ «Καλοῦ Σαμαρείτη» καί νά μήν ξεχνᾶτε, ὅτι ή μετανάστευση μπορεῖ νά γίνει εὐλογία γιά τούς ἀνθρώπους καί τίς κοινωνίες. Ἀπό μᾶς ἀπαιτεῖται μόνο νά συνεργαζόμεσιν στό ἔργο, πού ὁ Χριστός μυστικά ἐπιτελεῖ μέ τήν ἐφαρμογή σωστῆς ποιμαντικῆς. Ἄς ἀναλάβουμε λοιπόν ὅλοι τίς εὐθύνες μας.»

Β'

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

1.- Στό δεύτερο μισό τοῦ περασμένου αἰῶνα καί στόν 21ο ζωντανεῖ μπροστά μας καί ἀναδεικνύεται στή ζωή τῶν ἀνθρώπων καί τῶν κοινωνιῶν καί διαμορφώνεται μία καταγιστική ἐμφάνισις καί ἐδραΐωσις ποικίλων ἑτεροτήτων (ἐθνικῶν, φυλετικῶν, θρησκευτικῶν, ἰδεολογικῶν, κοινωνικῶν, ἠλικιακῶν), πού ὀδήγησαν στήν ἀπώλεια τοῦ ὁμογενοποιημένου κοινωνικοῦ χώρου καί στή ριζική μεταμόρφωσι τῶν κλειστῶν παραδοσιακῶν κοινωνιῶν. Ἡ γειτνίασις μέ οἰκονομικά ἀσθενέστερες Χῶρες καί ή κατάρρευσις τοῦ διχαστικοῦ διπόλου Ἀνατολικῆς καί Δυτικῆς Εὐρώπης καί τό ἐπακόλουθο ἄνοιγμα τῶν συνόρων δημιούργησε μεταναστευτικό ρεῦμα.

2.- Ἡ οἰκονομική ἀνάπτυξις καί ή διεθνοποίησις τής ἀγορᾶς, ή ἐπανάστασις τής πληροφορικῆς καί ή ἀλματώδης ἀνάπτυξις τής ἐπικοινωνίας, ή ἀνατροπή τοῦ παγκοσμίου διπολικοῦ συστήματος μετά τό 1989, οἱ ραγδαῖες γεωπολιτικές μεταβολές καί οἱ συνακόλουθες πληθυσμιακές μετακινήσεις, τό ἄνοιγμα τῶν συνόρων καί τῶν κοινωνιῶν, ή ἐλεύθερη κυκλοφορία ἰδεῶν, προσώπων, ἐμπορευμάτων κ.λ.π., ἐπέφεραν ριζικές ἀνακατατάξεις μέ χαρακτηριστικότερη αὐτήν τοῦ πολιτισμικοῦ καί θρησκευτικοῦ πλουραλισμοῦ, ἀλλά καί ἀναμίξεις πληθυσμῶν καί πολιτισμῶν, καθιστώντας ἐπείγον καί ἐπίκαιρο τό αἶτημα τής θρησκευτικῆς συνύπαρξης καί τοῦ διαλόγου τῶν θρησκείων καί τῶν πολιτισμῶν.

3.- Παράλληλα, ή προϊοῦσα ὀλοκλήρωσις τοῦ φαινομένου τής ἐκκοσμικεύσεως, μέ τήν χειραφέτησι τής κοινωνικῆς καί πολιτικῆς ζωῆς ἀπό τήν ἐκκλησιαστική ἐπιρροή, ἀσκεῖ ὄλο καί περισσότερο πίεσι γιά τήν ὑποχώρησι τής κυρίαρχης θέσεως τῶν θρησκείων – πολύ περισσότερο τής μᾶς θρησκείας - ἀπό τή δημόσια

σφαῖρα.

4.- Εἶναι ἐπείγουσα ἀνάγκη ἢ συνειδητοποιήσις τῶν παραπάνω ἀλλαγῶν καί μεταβολῶν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς τοῦτο θά βοηθοῦσε τὰ μέγιστα στήν θεολογική ἀποτίμησι καί ἀξιολόγησι τοῦ παρόντος, γιά τό κατηχητικό καί ποιμαντικό της κυρίως ἔργο, ἀλλά καί στήν ἐν γένει μαρτυρία της στόν κόσμον μέ τόν ὅποιο ἐπιζητεῖ νά διαλεχθῇ.

5.- Ἡ συνεργασία τῆς Ἐκκλησίας μέ φορεῖς τῆς πολιτείας, τῆς κοινωνίας τῶν πολιτῶν ἢ τῆς ἀκαδημαϊκῆς κοινότητος πού δραστηριοποιοῦνται σέ αὐτή τήν κατεύθυνσι εἶναι «ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ» καί ἀξίζει νά ἀναπτυχθῇ. Ἰδιαιτέρη σημασία ἔχει ὁ ρόλος πού μπορεῖ καί ὀφείλει νά διαδραματίσῃ ἡ Ἐκκλησία ὡς συνήγορος τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀλλοδαπῶν στή χώρα μας. Πρόκειται γιά μία συνηγορία γιά τήν ἀλλαγὴ τῶν νομικῶν, θεσμικῶν καί ἄλλων διατάξεων, πού προσβάλλουν βάνουσα τήν ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καί στεροῦν ἀπό τὸν μετανάστη καί τὸν πρόσφυγα τὸ δικαίωμα καί τὴ δυνατότητα νά ἀπολαμβάνῃ θεμελιώδη δικαιώματα, κατοχυρωμένα ἀπὸ τό Σύνταγμα καί τίς Διεθνεῖς Συμβάσεις.

6.- Ἡ ἀποδοχὴ τοῦ πολιτισμικοῦ καί θρησκευτικοῦ πλουραλισμοῦ, ἢ διακήρυξις τῆς ἐμμονῆς στήν συνύπαρξι μέ τὸν ἄλλο, ἢ σοβαρὴ θεολογικὴ προσέγγισις καί ἀποδοχὴ στό θέμα τῆς ἑτερότητας, τῆς ὑποδοχῆς καί ἀποδοχῆς τοῦ ἄλλου, τοῦ ξένου, τοῦ διαφορετικοῦ, πού σύμφωνα μέ τὴν βιβλικὴ καί θεολογικὴ παράδοσι ἐνσαρκώνει τὸν πιό πολῦτιμο καί ἀκριβὸ ἑαυτὸ μας, τὴν ζωντανὴ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, εἶναι τό κριτήριον ἐπαληθεύσεως γιά τὴ γνησιότητα τῆς πίστεώς μας.

7.- Ἡ πολυθρησκευτικότητα εἶναι προφανῶς χαρακτηριστικὸ αὐτῆς τῆς πολυπολιτισμικότητος. Τὸ μεγάλο ἐρώτημα εἶναι κατὰ πόσον ἢ θρησκεία ἀποτελεῖ ἐνοποιητικὸ ἢ διαχωριστικὸ στοιχεῖο στό πλαίσιο μιᾶς πολυπολιτισμικῆς κοινωνίας. Πολλὰ εἶναι τὰ ἐπιχειρήματα πού συνηγοροῦν στήν ἄποψη ὅτι μέ συνετὴ καί συστηματικὴ ἐργασία, ἢ θρησκεία μπορεῖ νά ἀποτελέσῃ ἐνοποιητικὸ στοιχεῖο.

Γ'

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τίς διεξαχθεῖσες συζητήσεις καί τίς διατυπωθεῖσες προτάσεις στήν Διημερίδα εὐλαβῶς σημειοῦμεν καί ἀναφέρομεν ὅτι, γιά τό Ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας ἀπαιτοῦνται στήν προκειμένη περίπτωσι νά ὑπάρχουν οἱ κάτωθι ἀναφερόμενοι στόχοι, πού ἐκφράζονται μέ τίς ἐξῆς προτάσεις:

1.- Εἶναι αὐτονόμητη καί ἐπείγουσα ἢ ἐπιμόρφωσις τῶν κληρικῶν, τῶν κατηχητῶν καί τῶν στελεχῶν τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας στή νέα κοινωνικὴ καί πολιτισμικὴ πραγματικότητα, ἀλλά καί σέ θέματα ἐπικοινωνίας καί εἰδικὰ ἢ γνώσις τῆς «τέχνης τοῦ διαλόγου».

2.- Εἶναι ἀνάγκη νά ἐνισχυθῇ τό κοινωνικὸ καί φιλανθρωπικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν κατεύθυνσι τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς καί τῆς χωρὶς θρησκευτικῆς ἢ ἐθνικῆς διακρίσεως ἀλληλεγγύης.

3.- Εἶναι ἀπαραίτητη ἢ καταγραφὴ τῆς ἤδη ὑπάρχουσας ἐμπειρίας στήν πρόνοια καί προσοικειώσι τῶν οικονομικῶν μεταναστῶν καί προσφύγων σὲ ἐπίπεδο Ἱερῶν Μητροπόλεων καί Ἐνοριῶν, ὅπως καί ἢ προσφυγῇ στήν ἐμπειρία ἄλλων ἐκκλησιῶν στίς χώρες τους, μέ σκοπὸ τὴν διάχυσι καλῶν πρακτικῶν.

4.- Εἶναι καλὸ νά λειτουργήσῃ ἐπὶ 24ωρου βάσεως -εἰ δυνατόν- μιὰ ὑπηρεσία γιά τὴν ἐξυπηρέτησι τῶν μεταναστῶν.

5.- Ἐνδείκνυται ἢ δημιουργία Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς γιά τὴν ἐκκλησιαστικὴ διαχείρισι τῶν μεταναστῶν στίς ἐνορίες καί γιά τὸν συντονισμό Ὑπηρεσιῶν πού ἀσχολοῦνται μέ τὴν εἰρηνικὴ συμβίωσι, τῶν μελῶν τῆς πολιτισμικῆς κοινωνίας, ἢ ἢ ἀξιοποιήσις τῆς μακρᾶς ἐμπειρίας τῶν ἤδη ὑφισταμένων ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ Κέντρου Συμπαράστασεως Παλιννοστούντων Μεταναστῶν καί τοῦ Οἰκογενειακοῦ Προγράμματος Προσφύγων, ὑπὸ τὴν σκέπη, τὸν συντονισμόν στό ἔργο αὐτὸ τῆς προσφορᾶς τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Θείας Λατρείας καί Ποιμαντικοῦ Ἔργου.

6.- Κρίνεται ἀπαραίτητο σὲ κάθε Ἱερὰ Μητρόπολη :

α)- Ἡ θέσπισις Γραφείου μελέτης προβλημάτων καὶ διακονίας τῶν μεταναστῶν, με παράλληλη ἐνθάρρυνσι τῶν Ἐνοριῶν (μεμονωμένα ἢ με διενοριακὴ συνεργασία) γιὰ τὴ Δημιουργία Κέντρων Συμπαραστάσεως Διαπολιτισμικῶν Ὁμάδων.

β)- Ἡ σύστασις ὁμάδος Ἱερέων καὶ λαϊκῶν ἐμπειρογνομόνων καὶ ἐξειδικευμένων ἐθελοντῶν, ποὺ θὰ πλαισιώνουν τὸ Μητροπολιτικὸ Γραφεῖο, ἀλλὰ καὶ τὰ Κέντρα.

γ)- Ἡ ἀνάθεσις σὲ Ἱερέα – ἐκπρόσωπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως τῆς εὐθύνης κατηχητικῆς ἐργασίας ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ποιμαντικῆς τῶν μεταναστευτικῶν ὁμάδων.

δ)- Ἡ συνεργασία αὐτοῦ τοῦ Γραφείου με τὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Θείας Λατρείας καὶ Ποιμαντικοῦ Ἔργου (ἐπικοινωνία κατὰ τὴ μορφή τῶν συγκοινωνούντων δοχείων), τὸ Κέντρο Συμπαραστάσεως Παλινοστούτων Μεταναστῶν (Κ.Σ.Π.Μ.) καὶ τὸ Οἰκογενειακὸ Πρόγραμμα Προσφύγων (Ε.Ρ.Ρ.).

7.- Στὸ ἔργο ποὺ προσφέρουν οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ ἐθελονταὶ θὰ πρέπει νὰ ἐνισχύωνται με τὴν παρουσία εἰδικὰ ἐκπαιδευμένων ἐμμίσθων ὑπαλλήλων – συνεργατῶν, εἴτε ἀπὸ τὸ χῶρο τῶν ἀδιόριστων θεολόγων, εἴτε ἀπὸ τοὺς ἐπαγγελματίες κοινωνικοὺς λειτουργοὺς.

8.- Εἰσηγούμεθα προσέτι ὅπως ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐγκρίνη τὴν ἔκδοσιν «Ἐγκολπίου τοῦ Μετανάστου». Στὸ Ἐγκόλπιο αὐτὸ θὰ περιέχονται : α) Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή, Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη, κατ' ἐρανισμόν, ἀνταποκρινόμενα στίς συνθηκὰς τῆς ζωῆς τῶν μεταναστῶν, ὅπως καὶ χαρακτηριστικὰ καὶ κεντρικῆς σημασίας κείμενα ἀπὸ τὴν διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ. β) Ἀντίστοιχα ἀποσπάσματα ἀπὸ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ γ) «Ὁδηγίες προσανατολισμοῦ» γιὰ τὴν κατανόησι τῆς ἑλληνικῆς πολιτισμικῆς, κοινωνικῆς καὶ διοικητικῆς πραγματικότητος.

Πρὸς τοῦτο δέον ὅπως ἐξετασθῇ ἡ δυνατότης χρηματοδοτήσεως τοῦ κληροδοτήματος πρὸς τὴν «Ἀποστολικὴν Διακονίαν» γιὰ τὴν διάδοσι τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Ἐνδεικτικὲς γλωσσες, σὲ πρώτη φάσι, τῶν διαφόρων αὐτῶν ἐκδόσεων ἄς εἶναι : α) ἡ Ἀγγλική, β) ἡ Ρωσικὴ καὶ γ) ἡ Ἀλβανικὴ.

9.- Προτείνεται τέλος ἡ ἔγκρισις τῆς ἐκδόσεως τῶν Πρακτικῶν καὶ τῶν Πορισμάτων τῆς Διημερίδος αὐτῆς, τῆ χορηγία τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.